

LUND 5 december 2007 23:30

Forskare: Surhål kan bli värre

Avfallsplatsen vid Sankt Hans backar kan bli ett surhål om 50 år igen. Lundaforskaren Martijn van Praagh säger att även dagens lagstiftning kring deponier lämnar miljöproblemen åt framtida generationer.

Per Ek

Lundaforskaren Martijn van Praagh doktorand i teknisk vattenresurslära på Lunds tekniska högskola tror att det finns miljömässiga risker med att täcka över avfallsdeponier, som den på Sankt Hans backar. „Det är närmast en filosofisk fråga. Ska vi ta tag i det nu, eller ska vi skjuta upp problemen till framtiden?“ säger han.

Bild: Foto: Emma Larsson

Lund. – Om de försöker täcka över den så finns det risk för att de skjuter problemen framåt, säger han.

I morgon disputerar han med sin avhandling om utsläpp från avfall.

– I många kommuner har man bockat av problemen, möjligen för tidigt, säger Martijn van Praagh.

Sydsvenskan har i en rad artiklar skrivit om problemen med det så kallade surhålet vid Sankt Hans backar. Där har kemikalier från en gammal avfallsdeponi möjligtvis läckt ut i bäcken.

Enligt Martijn van Praagh, som är doktorand i teknisk vattenresurslära på Lunds tekniska högskola, är problemen vid Sankt Hans backar inte unika. ✘

– Det finns minst en gammal deponi i varje svensk kommun och vi kommer snarare hitta fler sådana fall. Det speciella är den missbildade fisken och det har jag bara hört talas om i ett tidigare fall.

Ett av problemen som finns med dagens lagstiftning – som bygger på EU-direktiv – är att man innesluter avfallet och håller det så torrt som möjligt. Därigenom blandas gifterna aldrig ut och dräneras.

Avfallet finns kvar till framtiden, då det kan börja läcka ut igen.

– Det är närmast en filosofisk fråga. Ska vi ta tag i det nu, eller ska vi skjuta upp problemen till framtiden? Antingen stänger vi in gifterna så länge som möjligt, eller så åtgärdar vi det. Jag hade valt en mer aktiv åtgärd.

Lunds renhållningsverk, har precis satt igång arbetet med att åtgärda problemen på Sankt Hans backar, som Sydsvenskan skrivit om. Än så länge är det ingen som vet exakt hur man kommer att gå tillväga eftersom de första faserna går ut på att kartlägga exakt var det så kallade surhållet finns någonstans.

– Egentligen hade jag gått tillväga på samma sätt, säger Martijn van Praagh.

– Först hade jag tagit kontakt med människor som arbetat där, sedan lokaliserat det exakta stället, tagit prover på avfallet och tittat på innehållet, nedbrytbarhet och utvärderat risken för spridning i framtiden. Efter det hade jag bestämt mig för vilken filosofi jag bäst borde följa. Det finns flera möjligheter eftersom Sankt Hans inte lyder under den nya deponeringslagstiftningen.

Han säger att med ökad bebyggelse ökar chansen att se om det finns fler läckande deponier.

– Man borde ta en titt på översiktskartorna i kommunerna särskilt med tanke på ändrade klimatförhållanden i framtiden, säger han. Risken för att någon ska komma till skada av gamla deponier beror också på om det finns människor i närheten

Däremot tycker han att de aktuella miljöproblemen är något de ansvariga, med hjälp av forskning, har chans att åtgärda nu.– Men det är ingen lätt uppgift som de har framför sig. Det är gamla synder som de måste åtgärda och det rätta svaret är inte lätt att komma fram till.

Sankt Hans backar och gifterna

Platsen vid Sankt Hans backar användes på 60-talet av Tetra Pak och Åkerlund & Rausing som en dumpningsplats för kemikalier som man idag vet kan orsaka hjärn- och fertilitetsskador.

”Surhålet” var platsen där farligt avfall dumpades. På resten och stora delen av Sankt Hans backar, tippades det hushållssopor som även de förmodligen har föroreningspotential kvar, dock andra ämnen.

1999 konstaterade fiskekologen Anders Eklöv att var sjätte öring i den närliggande Vallkärrabäcken var gravt missbildad, en rapport som ignorerades av politiker och tjänstemän. Dagens deponilagstiftning går ut på att avfallet ska hållas så torrt och inneslutet (täckt) som möjligt. Sankt Hans backar lyder däremot inte under de nyare lagarna, eftersom dumpningen skedde för så länge sedan, det innebär också att andra åtgärder är möjliga.

van Praagh disputerar

Martijn van Praaghs disputerar med sin forskning om avfall från deponier på fredag. Syftet med arbetet har varit att belysa möjliga förändringar som nytt omhändertagande av avfall medför för lakvattenutsläpp från deponier.

Dessutom är syftet att utveckla metoder som kan användas för att beskriva och mäta utsläpp. Samtidigt med sin doktorsavhandling arbetar Martijn van Praagh som konsult i företaget Sweco, som bland annat är inriktat på olika typer av miljökonsekvensutredningar och analyser.